

Mezinárodní migrace - Současné problémy

J. Macháček

NF VŠE KREG

5RE 204 – Regionální a municipální ekonomie

Úvodní poznámka

Materiál ve formě PP přináší přehled problémů, spojených s mezinárodní migrací, kterým se věnuje pozornost v rámci daného kurzu. Tento přehled vznikl kompilační cestou, při použití autorových prací. Tyto zdroje nebo jejich části jsou pro výuku k dispozici na intranetu VŠE. Text vychází především z publikace „Intensity of International Migration and Its Socio-economic Context in EU States (In: Challenges of International Migration, Oeconomica, Praha, 2013, ISBN 978-80-245-1961-6). Trvale se pro studijní účely vyskytuje na intranetu VŠE.

Aktuální, mezinárodně sledované, problémy ve sféře migrace

Return Migration (M);

Retirement M. (to Southern Europe);

International Student M.;

Migration and Development (in Albania);

Diasporas (in Greek);

Relationship between Migration and Poverty;

Refugees,;

Integration of Economic Migrants from Eastern Europe in Western Europe;

Relationship between M. and Climate Change;

Forced undocumented and temporary forms of M.

Counter-urbanization in western Europe;

Relationships between Social and Geographical Mobility;

Measurement of M.;

Migration Policy;

Migrant Integration

Migration and Identity

- Přibližně posledních 20 let – žijeme v the „age of migration“
- Studium migrace (M) – dichotomie: nucená x dobrovolná; dočasná x permanentní; legální x ilegální; vnitřní x mezinárodní; kvalifikovaná x nekvalifikovaná.
- Nejasnosti (blurred M.): migrace z hladu (nucená), dočasný emigrant odkládá návrat
- Migrace je prostorový jev: vzdálenost, překračování hranic, sdílení na různých místech
- Noviny a politici hovoří o „Global Migration Crisis“ vedoucí ke „Clash of Civilization“
- Podle UN Population Division : 214 milionů mezinárodních emigrantů v roce 2010, což je zhruba 3% světové populace (v roce 2000 to bylo 175 mil., 1985 – 105 mil., 1965 – 75mil.) Růst v období 1965 – 2010 ze 2,3% na 3% světové populace.
- Interní migrace – mnohem obtížněji kvantifikovatelná, odlišnosti podle velikosti zemí i podle definice migrace. Rozhodující – překročení administrativní hranice.
- Odhady UN Population Division - rok 2009: Vnitřní M. ve světě 740mil.
- Zemí s největší vnitřní migrací je Čína – 100. mil. migrantů
- „Rural - urban migration“ podporuje urbanizaci.
- Většina (více než 50%) světového obyvatelstva žije ve městech.
- V rozvojových zemích – přesycená, nevybavená města (důsledek venkovské chudoby.)
- Migrace individuální, rodinná, skupinová.
- Nejčastější migranti – mladí dospělí (také děti)

- Globalizace pracovního trhu se dostává do konfliktu s potřebou zemí chránit svou suverenitu, identitu a kontrolovat přeshraniční mobilitu.

Dva scénáře: a) optimistický scénář- zaměstnavatelé destinační země těží z přísunu zahraniční pracovní síly, přijímající nechtěné „jobs“. Imigranti mají větší mzdy a životní úroveň. Posílají úspory svým rodinám v původní zemi – tak podporují investice a rozvoj, přijímací země je obohacena kulturní diverzitou.

Každá složka získává v rámci „quadruple-win scenario“ : Migranti, zaměstnavatelé, destinační země, zdrojová země.

b) pesimistický scénář: Zdrojová země je poškozena odchodem nejschopnějších a nejvýkonnějších, jejichž vzdělání a výchova spotřebovávaly zdroje, jež jsou omezené. Destinační země vidí imigranty jako faktor nezaměstnanosti vzhledem k „nationals“, vyvolávající rostoucí náklady na sociální podporu a přinášející kulturní a etické konflikty, případně terorismus. Kategorie jako „ilegální imigranti“ a „bogus asylum seekers“ (podvodní asylanti) prohlubují negativní postoje k imigrantům. Šíří se xenofobie, diskriminace, rasismus, náboženský a kulturní nesoulad.

Konfrontace s realitou mezinárodní migrace přináší řadu dilemat:

- Státy jako USA a Kanada byly vybudovány na migraci, která se považuje za pozitivní a fundamentální pro „sebe-identitu“.

V poslední době ale i zde rostoucí selektivita v M.

- Japonsko a některé evropské státy za posledních 50 let migranty příliš nevítají

Rostoucí odlišnost mezi „Inter- European“ M. a striktní kontrolou vstupů z „třetích zemí“, zejména z chudých zemí.

- Ambivalentní, nejasný problém solidarity – jednostrannost.
- Ekonomické a sociální tlaky emigrovat vzrůstají. Vlivem prohlubování nerovností ve světě vlády vyspělých zemí usilují o regulaci, případně zablokování migrace, což vyvolává rostoucí nelegální „utajenou“ (clandestine) M.

Vznikají ekonomické **vícenáklady** – většinou i pro mnohé migranty.

- Dilema vzniká i pro **zdrojové země**. Málo z nich připouští, že aktivně podporuje emigraci – důkaz selhání vlastního vývoje. (Filipíny jsou jednou z mála zemí, která trénuje pracovníky pro „export.“

Mnoho zemí tiše souhlasí s **dlouhodobým podílem emigrace** v populačním vývoji. (Úleva od nezaměstnanosti, tlaku na zdroje a také „inflow“ zpětných „zásilek“ (např. Albánie) – a přísun pevných měn – někdy se chápe jako hlavní zdroj rozvoje.

Nedávný institucionální vývoj v mezinárodním rozměru:

- Tzv. „Migration – Development Nexus“ (souvztažnost) získal globální institucionální základ. UN General Assembly nastartovalo High Level Dialogue on International Migration and Development (zahájený v New Yorku 2006) a Global Forum on Migration and Development – rozvíjí se výročními mítingy v Bruselu (2007), Manile (2008) a Athénách (2009).

– **Základní princip** aplikovaný v těchto programech:

Migrace má být „managed“, nikoliv ponechána volnému vývoji. Imigranti mají být sice odpovídajícím způsobem chráněni, ale také integrováni, pokud jde o profesní přípravu a plánování na trhu práce.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Zdroje

- Macháček, J., Intensity of International Migration and Its Socio-economic Context in EU States. In: Challenges of International Migration, Oeconomica, Praha, 2013, ISBN 978-80-245-1961-6.